

GIẤY BÀN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm... 1.500	6.000
Sáu tháng... 1.000	4.000
Ba tháng... 700	3.000

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mướn gửi cho
H. TÂN-SINH-PHIÊN. - Ai
đăng quảng-cáo, việc riêng
xin thương-ghi trước.

TIẾNG-DÂN

Mã-chiến-tiến-Chiến-lực
HUYỀN-THỨC-KHANG

LA VOIX DU PEUPLE

Sáo-Quân
Đường-Đông-Ba-Hải

Phân-ty
TRẦN-DÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

Giấy thép số 1
Giấy thép: TIẾNG-DÂN - Huế

Quan lại mà không
tốt cũng là do chế-độ
không tốt của xã-
hội.

LỜI DỰ-NGÔN CỦA MỘT NHÀ TRIẾT-HỌC

(Quan-lại thời đại mới)

Trên cuộc tiến-hóa của loài người, một mặt thì do sự kinh-nghiệm mà lần lần sửa đổi cho hoàn-thiện và khác-trang thêm ra; một mặt do lý-tưởng mà lần lượt phát hiện ra sự thực. Ở đây, ở đây mà sau làm ra nhà cửa lầu đài; mặc da thú, mặc lá cây mà sau làm ra bông tơ vải lụa; ấy là về đường kinh-nghiệm. Sự tiến tới theo đường ấy một đời một ít, đến ngày nay cũng chưa thời, song con đường trải qua ai cũng trông thấy. Còn về đường lý-tưởng mà hiện ra sự thực thì không ai lường được, mà có lẽ bao-la thông-quát cả công việc trong vũ-tru, không lấy thời-gian và không-gian mà đoán định tới đâu là cùng: có cái lý-tưởng phát-mình từ đời thượng-cổ mà ngày nay mới thấy thực-hành, có cái phát hiện đời sau mới hướng cái hiện-quá của nó; lại có những cái lý-tưởng dẫn dắt lại mà thiết hiện trong một thời-kỳ. Nói tóm lại thì câu nói của nhà hiền-triết: « Lý-tưởng là mẹ đẻ ra sự thực », rõ là không sai, chỉ có thiết hiện hoặc sớm hoặc muộn, thời gian có trước sau khác nhau mà thôi. Nhân thế mà kỹ-giả nhờ lời những câu dự ngôn của Bacon như dưới đây:

Ông Bacon là một nhà đại-triết về thời kỳ cận-dại. Bình sinh ông bất mãn lối triết-học Hy-lạp, lập-tam cái cách lối học triền-buây mà mở mồm kỹ-nghuyên mới trong nhà triết-học. Ông ta lấy phương-pháp khoa-học mà quan-sát một cách tinh-tế. Cách quan-sát của ông ta là phá trừ hẳn những thành-kiến về cá-nhân, chủng-tộc và xã-hội, đứng xem xét cho đúng về chân-lý. Ông ta rất chú-y về sự biến-hóa trong cõi thiên-nhiên, để xướng tự nhiên luật khoa-học; vì đường ấy là một con đường ngay thẳng rộng lớn đưa loài người lên cái nước lý-tưởng. Ông để-xướng khoa-học mà cốt lấy triết-học giúp vào; ông nhận rằng công-dụng triết-học là mở mang trí-khôn cho loài người mà lại tăng tiến lòng lành lên nữa. Về môn khoa-học thì ông chưa có phát minh cái gì mới, song bao nhiêu sáng kiến của ông, đều thành ra lời dự ngôn của nhà khoa-học, bao nhiêu nhà khoa-học sau này phát minh cái họ cái kia, phần nhiều là nhờ phương-pháp từ ông ta sáng tạo ra mà công hiển cho đời sau. Công ông trong làng khoa-học không phải là nhỏ.

Lời dự ngôn ông, thấy đều chép trong quyển sách « Châu-dại-dương mới ». Trong các lời dự ngôn như nghiên-cửu các tinh-cầu, thiên-văn, công dụng thác nước (cascade) cũng phát minh sức hơi nước (vapeur d'eau), cách trị các thứ bệnh, thí-nghiệm cách giao chủng sinh thực mà sinh giống, tất cho đến người ta có thể chế đồ cơ khí dùng động lực dưới nước, cũng bày trên không v.v., ngày nay đều đã phát minh mà chứng thực cả. Duy có một điều chúng ta rất lấy làm mong mỏi mà chưa biết ngày nào là ngày thực hiện là cái thuyết này:

Ông ta nói:

« Quan-lại ngày sau toàn là nhà khoa-học và triết-học, chỉ chủ trọng về việc thực-hành và thí-nghiệm trong luật tự nhiên, khác hẳn với mấy nhà trọng yếu trong trường-chính-khách ngày nay, chỉ tra chuốt từ lệnh (nói hay), vàng trắng đen đỏ, chỉ từ ngoài miệng v.v. »

Qui hóa thay và cao thượng thay hạng quan lại ấy!!

Ông ta sở dĩ tưởng tượng đến hạng quan lại đặc-sắc ấy lấy lẽ rằng nhân-loại đến lúc đó học-vấn và đạo-đức, đã đến bậc mười phần cao-thượng; trong xã-hội không có điều gì rắc rối xảy ra như xã-hội bất-lương ngày nay, nên không phiên đến quan lại nhai-quản lý và can dự gì cả. Bởi thế nên ai đứng trong hàng quan-lại, chỉ chăm quản lý về cõi tự-nhiên, nghĩa là chú-y về việc phát-mình thí-nghiệm..., mà không quan tâm chú-y đến cuộc tri-an, vì không có mối nguy loạn gì thì ai đi đến đại gì mà đi lo sự đề-phòng giám-đốc cho một nhọc!

Đại-khái những lời dự ngôn của ông Bacon nói trên, phần nhiều là lý-tưởng mà lần lần thành ra thực sự. Tuy trong đời ông, cái kho lý-tưởng của ông chưa thấy thực-hiện được bao nhiêu, song nhờ phương pháp ám-thị của ông mà người sau được hưởng cái kết quả tốt, nào có ít đâu. Đến như cái hạng quan-lại khoa-học triết-học mà ông đã vẽ ra trong lý-tưởng đó, thì hiện chánh-giới ở các nước văn-minh, hình như cũng chưa đạt đến bậc hoàn-toàn ấy, huống gì ở xứ ta! Nằm trong màn tối mà nghe nói bóng sáng ngoài trời, ở trong hoàn-cảnh chế-độ bất-lương mà nghe nói cái cảnh thiên-đương cực-lạc, trách nào không sinh ra một mối ngậm-ngùi!

MỘT VĂN-ĐỀ Về-sinh tới quan-trung

(Tiếp theo và hết)

Đời người có thể chia ra làm bốn thời kỳ: khi còn nhỏ, khi đang trẻ, khi có tuổi và khi già. Trong thời kỳ « còn nhỏ », thường có hạng tư cách « trẻ »; trong thời kỳ « đương trẻ », thường có hạng tư cách « trẻ »; trong thời kỳ « có tuổi », thường có hạng tư cách « già »; trong thời kỳ « đã già », thường có hạng tư cách « già ».

Không nói thì tôi chắc độ già cũng đã tưởng đến; nhưng tư cách ấy thường không nhứt định, không có dấu hiệu minh bạch như tôi đã bàn ở trên đây. Không minh bạch là vì hàng ngày có những nguyên do ở ngoài hoàn-cảnh lên mà sửa đổi, như khi hậu, thì tiết, nghề nghiệp v.v.

Mỗi tư cách phải theo một phương pháp về sinh riêng.

Hạng người tư cách « trẻ » là những người tiêu hóa nhanh, ăn uống mạnh. Vậy phải ăn đồ bồi bổ, đồ bổ tốt nhất là thịt bò, sữa và trứng. Hạng người tư cách « già » là những người tiêu hóa chậm, ăn uống yếu. Vậy phải ăn đồ bồi bổ, đồ bổ tốt nhất là thịt bò, sữa và trứng. Hạng người tư cách « trẻ » là những người tiêu hóa nhanh, ăn uống mạnh. Vậy phải ăn đồ bồi bổ, đồ bổ tốt nhất là thịt bò, sữa và trứng. Hạng người tư cách « già » là những người tiêu hóa chậm, ăn uống yếu. Vậy phải ăn đồ bồi bổ, đồ bổ tốt nhất là thịt bò, sữa và trứng.

CHUYÊN HAY Lại một chuyện nói khác làm khác

(Đề xướng chủ nghĩa tiết chế sinh dục)

Bên Á đông ta, về đời Xuân-thu, vua nước Sở đánh nước Tề, bắt Tề - phu - nhân về (là vợ vua Tề). Phu - nhân ở với vua Sở, sinh đã mấy đứa con mà thủy chung làm thình như người câm, không tự quyết được nên thẹn mà không nói. Người sau gọi là Đào-hoa phu-nhân (không nói như hoa đào). Đây là đề nhảm mà không nói. Mới rồi Tập-chỉ nước Mỹ có đăng chuyện Bà San-cách phu-nhân, lại thú hơn chuyện trên:

« Một nhà Anh-thu nước Mỹ là bà San-cách phu-nhân, đề xướng chủ nghĩa « Tiết dục » (tiết giảm sự sinh dục); khắp cả thế giới, ai cũng kính động về nghĩ luận về danh tiếng của bà, mong được trông thấy phong thể, bà lấy làm thỏa vọng. Năm trên bà du lịch Trung hoa, các giáo đồ rước bà đến giảng, tiếng sóng « tiết dục » lừng lừng trên mây. Có một nàng Tráng hoa ở chợ Quảng-châu sung bái bà, say mê học thuyết của bà, mà phụ họa theo rất sốt sắn, nhưng không bao lâu mà nàng đã sinh sản cả bảy con! Đây là công hiệu « tiết dục »! Thế mà nàng vẫn đề xướng mãi mà không thôi, làm kén buộc mình tâm; ít lâu nàng không dám ra mặt giữa công chúng nữa; ai cũng truyền nhau làm trò cười.

Nhưng nàng này không đủ trách vì nàng chẳng qua làm con sâu nhặng mà phụ họa theo người ta, chứ chẳng có chút chủ kiến gì. Đến như bà San-cách kia mới là đáng nể cười! Bà cực lực xướng cái chủ nghĩa tiết dục, ngày nào cũng như ngày nào, mà cứ để năm một, mỗi năm thêm một đứa con! Trước khi bà chưa đi du lịch Trung hoa, con đã thành bảy, tay bằng tay bằng, người ta đã tặng cho bà một cái huy hiệu « bà heo nái »; song bà đã tiết dục khi bà ở Trung hoa về còn để lên hai đứa trẻ nữa, một trai một gái. Cái thành hiệu « đề xướng tiết dục » như thế, bảo ai không phì cười vô bụng sao! Thế mà bà không tự biết là xấu hổ, vẫn cực lực đề xướng cái chủ nghĩa « tiết dục » mãi, không chịu ngả lòng....

VĂN-VĂN

Tâm sự chị lái đò
Lênh đênh một chiếc thuyền nan,
Gió to sóng cả làm than em có ngại nào!

Bến sông cửa bể lúc ra vào,
Ngọn trào lên xuống cảm sao em
những đợi ai?

Đợi mong ai thử ngân lại than dài,
Buồn ai thấp thoáng bên ngoài biển khơi!

Một mình em ở vãn bên trời,
Chịu sao được mũi biết ai người đã
chịu ra tay!

Chiếc thuyền em nay đó lại mai đây,
Thương người lạc bến tháng ngày
em những lênh đênh!

Quán đầu lên thác xuống ghềnh!
L. H. Ng. trung Khuyển

Thấy mùa đông trông mùa xuân
Trông ngóng tin xuân nóng cả lòng,
Chiều chiều ra ngắm cảnh mùa đông.
Tuyết sương, núi nọ trơ mình đá,
Mưa gió, rừng kia thử gốc tùng.
Cơn trời qua lại lấp rồi thông.
Già tan mai nở, bao giờ nhĩ?
Trông ngóng tin xuân nóng cả lòng.
C.

Chuyện một người ở ngôi sao Sirius đi du-lịch sang ngôi sao Saturne

(Nguyên-văn của Voltaire)
(Tiếp theo)

Mi-cô-ga: Thưa ông, đến ông không phải là một nhà triết-học, thời có lẽ ông nghe nói đến sự sống của loài người ở xứ tôi, chắc ông lại thêm phiền. Người xứ tôi sống lâu đến gấp 700 lần người xứ ông kia. Nghĩa là có thể sống đến trên mười triệu (10.500.000) tuổi. Nhưng thưa ông, ông nên hiểu rằng: Người sống lâu hay kẻ chết yểu, sau khi chết rồi, thời cũng như nhau cả. Tôi đã kinh qua nhiều nơi, thấy có người sống lâu gấp mấy nghìn lần hơn bên xứ tôi kia; thế mà vẫn còn có người phân nan là « chết non ». Bởi lẽ đó, ông nên biết rằng: Con người ta chỉ sống bằng tư tưởng; còn như cái xác thịt thời sống lâu càng thêm thái mà thôi. Theo lẽ tự nhiên mà bàn về tư tưởng, thời

Tiêng hòa-bình thông-nhứt ở TRUNG-HOA

(Đối nội tức tranh, đối ngoại bị chiến)

Nước Trung-hoa từ ngày Dân-quốc thành lập đến nay, gần 20 năm mà cuộc nội chiến lần lượt diễn ra, làm cho nhân dân sa vào cái cảnh địa khốn khổ; xét cái họa nhân văn đó đã thấm tư lợi của bọn quan phiệt, song cũng chính bởi cái chính kiến « Vô lực thông nhứt » mà gây ra. Xem việc đã qua thì chánh kiến vô lực thông nhứt tự như không hiệu quả gì nếu gần đây dư luận mới có tiếng « Hòa bình thông nhứt ».

Cứ hiện tình mà xét, D.êm Phùng thất bại mà Phùng Trương còn hùng cứ một phương, tuy mới rồi có cuộc Trương Tướng hội ngộ, Bắc phương có tiếng ông họ Trương ương song cuộc Trương Tướng phân trí, có vững bền được không? Đó là một điều đáng nghi. Còn bên Nam phương, Trương Quế vẫn khôn thủ một nơi, song quân Việt tấn công lâu nay chưa có hiệu quả gì; ngoài ra Trương lãnh Nam phương, có quả thành tâm ủng Trương mà cuộc phân Trương khởi diễn ra nữa không? Đều đó cũng chưa chắc.

Nam Bắc chánh cuộc vẫn còn nằm trong cảnh tượng chưa được ổn thỏa cả. Thế mà dư luận lại có tiếng « Hòa bình thông nhứt » là tại làm sao?

Có một tờ báo Trung-hoa giải thích vấn đề kỳ đại ý nói: Muốn cho cuộc chiến chính thông nhứt thiết hiện thì trước phải hòa bình, muốn cầu hòa bình thì phải dẹp việc nội tranh, mà muốn dứt chuyện nội tranh thì phải có một cái công ước mà cùng tuân thủ với nhau. Công ước là gì? Tức là « Trung quốc phi chiến công ước », chủ ý có làm chủ « ĐỐI NỘI TỨC TRANH, ĐỐI NGOẠI BỊ CHIẾN ». Họ cho lý tưởng ấy vẫn là tầm thường song thực hành ra rất là có công hiệu; vì đối nội mà giữ theo công ước xếp việc nội tranh thì quốc gia mới có thể thống nhứt mà công việc kiến thiết mới tiến hành được; có kiến thiết thì trong nước mới giàu mạnh mà đủ sức đề đối với liệt

cường, nên nói hòa bình tức tranh là tuân theo công ước mà tiến hành, chứ không phải khuất phục dưới vũ lực của một tư nhân nào....

Tiểu luận thuyết hòa bình này thì có bức diển của Hoàng-thiên-Hồng là rõ ràng. Trong bức diển có đoạn như sau:

« Tôi Ngã xam phạm phía Đông Bắc, quân Cộng phá hủy miền Trương-sa; nói thông nhứt mà ngày thấy chia rẽ; nói lại bình mà trở lại lộn bình; nói họ đồng mà đáng căm mốt lòng tin nhiệm; nói cứu quốc mà trong nước cứ thấy rối bời; những hiện tượng ấy đều là cái ác quả bởi sự vọng dụng vũ lực mà thành ra. Kìa, từ đầu năm Dân quốc đến nay, những cuộc chánh trị phân tranh không tìm phương giải quyết nơi căn bản, mà chỉ một mực cứ dùng vũ lực làm chánh sách trên áp độc nhứt; đầu thì Viên-thế-Khải, thế này Tào Côn, Đoàn-kỳ-Thủy, ... tay trong lúc tạm thời có chút thắng lợi, song chẳng bao lâu mà tan tành. Thế mà các nhà đương cuộc, còn không rõ sự bình tranh là thế nào, không lo cái dụng cách hòa bình để toàn bộ cứu, thì sau này sao cũng có kẻ khởi lên mà đảo trở cho chẳng không....

Xem bức diển cũng bài báo trên thì rõ dư luận Trung-hoa ngày nay đã khuynh hướng về một hòa bình tức tranh để chấm lo về việc đối ngoại. Đối với thời cuộc Trung-hoa thì chúng ta cũng nhận câu « đối nội tức tranh, đối ngoại bị chiến » chính là phương châm độc nhứt, có thể mở cái nền hạnh phúc tương lai cho nước Tàu. Song có một điều hoài nghi là những bọn nam bình quyền trong tay kia, có nghe lời trung ngôn mà gác ngo, để lo cái cuộc hòa bình hạnh phúc chung cho mấy trăm triệu người không; hay là cứ một mực mài giũa trở gáo mà diễn cuộc « nổi da nổi thịt » như những lần tưởng nội chiến mấy lần? Bàn-quan

Lời nói với việc làm của bà, trái ngược như thế, như ở xứ ta thì nghe lời nói bà diễn giảng, chắc ai cũng nhủ vui mà nguôi hảy; song về bà người Mỹ là một nước văn minh cực điểm, nên không ai dám chế mà chính ở xứ ta, đã có kẻ say mê theo thái độ của bà mà toàn học cho được kìa....

Như chuyện bà San cách trên này mới thật là đáng chú ý: « Làm theo lời ta nói mà đừng làm theo việc ta làm »

Nếu cứ học theo thuyết « tiết dục » của bà ấy thì không bao lâu mà trên mặt địa cầu này, sẽ mang cái họa « nhân mãn » chứ chẳng chơi!!

Hay chuyện

Số tới sẽ có bài:
Văn-đề âm-lịch và
đương-lịch

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ JOB

giống người nào cũng đều có tư tưởng cá; nhưng tư tưởng của mỗi giống ít hay nhiều, cao hay thấp, vẫn khác nhau. Khác nhau vì cái gì? Khác nhau vì tính chất. Vậy thời ông hãy kể xem người ở xứ ông có những tính chất gì, nhiều hay ít, cao hay thấp?

Ông thư ký: Kể về tính chất, thời nhân vật ở xứ tôi cũng có đến 300 loại; người thời có tư tưởng, mà tư tưởng viên vông; người thời cái óc càng như đá, bao nhiêu những tư tưởng đẹp tốt ở ngoài không thấm vào được; lại có kẻ thời ưa náo động; kẻ thời có tính phân ly, chia rẽ đáng ghét, v. v.

Mi-cô-ga: Phải, tạo vật cũng đã có sắp đặt kỳ càng rồi đó! Quả đất nhỏ, thời bình thế của vật loại ở đó cũng thấp bé; nhân vật ít giác quan, thời tính chất và tư tưởng phải hẹp hòi. Thế là lẽ tự nhiên. Vậy chứ cái mặt trời ở đây trông cho kỳ thời có mấy sắc? Và có những sắc gì?

Ông thư ký: Mặt trời qua thời chỉ có sắc trắng; mà nếu xét từng tia sáng một, thời có đến 7 sắc.

Mi-cô-ga: Mặt trời ở bên tôi thời trông thời đỏ; mà xét kỹ ra thời có đến 39 sắc. Thôi tôi lịch duyệt đủ nhiều, mà chưa thấy cái mặt trời nào đồng một màu nào hết. Cũng như loài người sinh ra, không có một người nào giống người nào cả. Vậy chứ ở trong xứ này, kẻ có bao nhiêu vật loại?

Ông thư ký: Ở xứ này vật loại có thể chia ra làm 30 hạng khác nhau; như là: thành nhân, người có tư tưởng rộng rãi, kẻ lại nuôi tư tưởng hẹp hòi v. v.

Mi-cô-ga: Thế thời ít quá. Ở bên tôi kẻ ra cũng có 300 hạng. Tôi đã từng mục kích có xứ đến trên 3.000 hạng khác nhau.

Ông thư ký lúc kia nghe những câu lạ lùng như thế, thời định cùng chàng Mi-cô-ga đưa nhau làm một cuộc du lịch để quan sát các xứ ở trong bầu trời, cho mở mang trí não. Cuộc đời hành đi tri non, làm trái có chỉ mới toàn ăn người. Hai người sắp sửa gành bầu để đi.

Trước khi sắp sửa ra đi, thấy một cô thiếu nữ, hình dung yêu kiều (ấy là người lính của ông thư ký), mình cao ước độ 1286 thước tây, lều lều giọt vẫn giọt dài, chạy đến mà kêu lên rằng: « Tình quân sao nổi! Bề chủ đồng này ra bại nữa, như thế sao đánh? Lần nữa bề nguyên non thể công nhân trôi đi 1.500 năm trời tròn, mà kẻ đến ngày này tiện thiếp mới gần kẻ cạnh tay của tình quân, nặng khăn đỏ tới mới vẹn một năm 18! Ngày này, tình quân đang phụ nghĩa vòng tình, bề tiện thiếp mà đi theo một người khác giống khác nói như tôi, nước non sao nổi biệt ly? Bực chi lắm, lệ chi lắm, hừ chừng! Thôi, nếu bây giờ tình quân đi đem lòng đen bạc, chia rẽ ái ân, thời từ đây tiện thiếp cũng nguyện khép cửa phòng cho rồi; có mong vẫn vương lấy cái nợ tình lam chi nữa!»

Chàng Mi-cô-ga. Ôi! nhân tình trái bực, sự việc như thế này, ông thư ký đã gọi « yêu non » rồi, « yêu non » là do 500 năm là hàng ngàn năm một người không nói lời hợp nguyện thế hôn..... (Con nua) Hừ!

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ NHÂN-DÂN ĐẠI-BIỂU VIỆN

BIÊN BẢN NGÀY 22 SEPTEMBRE NĂM 1930 (Tiếp theo)

Ông Nghị-trưởng nói cho Viện biết, khi sớm ban Trại-yết kiến quan Toàn-quyền có trình với Ngài hai vấn đề thuộc về chương của Viện, về việc rộng quyền và việc lập hiến.

Về việc rộng quyền cho Viện Dân-biểu, quan Toàn-quyền trả lời rằng: Trên thì Thượng-Hội-Dồng Kinh-Tế Tài-Chính Đông-pháp đã có quyền hạn rộng, dưới thì Hội đồng tỉnh-hạt sắp sửa lại cho rộng quyền, không có nhẽ ở giữa hai cơ quan đó là Viện Dân-biểu, mà không cho quyền hạn tương đương sao? Ngài sẽ xét mà sửa bản điều lệ của Viện-lại cho hợp.

Còn việc lập hiến, quan Toàn-quyền nói: Việc ký quan Khâm-sứ có nói trong bài diễn-văn khai mạc rồi.

Ông Nghị-trưởng xin chính-phủ tuyên bố ngay cho dân biết chắc việc cải cách đó. Quan Toàn-quyền trả lời rằng: Bài diễn-văn của quan Khâm-sứ là thay chính phủ mà tuyên bố chính sách của chính phủ đó, rồi sẽ ra bài đó mà xét thì cũng có cho nhân dân đều biết.

Ông Nghị-trưởng nói xong, thì ông Trần-bá-Vinh đọc các biên bản cho Hội đồng nghe. Toàn Viện đều y cả BIÊN BẢN NGÀY 24 SEPTEMBRE.

Ông Nghị-trưởng cử ông Phạm-vân-Quảng đọc lại các biên bản ngày 15, ngày 16, ngày 17, ngày 18 và ngày 19 cho Viện nghe, có ông Trương-trọng-Cần, Lê-tấn-Yết, Nguyễn-thanh-Hương xin sửa lại cho đúng lời nói.

Đoạn ông Viện-trưởng uỷ ông Hoàng-vân-Ngô và Hồ-vân-Vinh đọc biên bản ngày 20, 22 và 23 cho Viện nghe. Không ai nói gì cả.

BIÊN BẢN NGÀY 24 SEPTEMBRE

Ông Trần-bá-Vinh đọc biên bản tiếp theo ngày hôm qua cho Hội đồng nghe, Hội đồng đều y cả.

Chiều lại thì Hội đồng bế mạc.

AI LÀ KHÁCH DU-LỊCH?

Người mình gần đây đã biết hứng thú du-lịch, kẻ thì đi xe đạp từ Nam ra Bắc, người thì đi bộ từ Bắc vào Nam, ngoài ra kẻ đi xe hơi xe hỏa thì không kể xiết; mà trong khoảng đường du-lịch ấy thì xứ Trung-kỳ chiếm một đoạn rất dài. Vậy muốn được tiện trong cuộc du-lịch, không chỉ bằng mỗi người cấp sách một quyển sách nhỏ «DU-LỊCH TRUNG-KỲ».

Sách này có tánh-chi kỳ địa-dư và lịch-sử, lược lược xem cũng rất có ích trong sự học.

Mỗi quyển giá 0\$10, ở xa gửi thêm 0\$13 tiền cước.

Tiếng-Dân

chàng Mi-cô-ga. Ôi! nhân tình trái bực, sự việc như thế này, ông thư ký đã gọi « yêu non » rồi, « yêu non » là do 500 năm là hàng ngàn năm một người không nói lời hợp nguyện thế hôn..... (Con nua) Hừ!

THANH - HÓA

Tòa Kiểm duyệt bỏ

L. C.

Cái hại xói thịt

Hôm 22 tháng 10 ta, vừa rời làng Lê - nghĩa, tổng Nam - dương, phủ Thọ-xuân, có xảy ra một câu chuyện rất đáng thương tâm.

Nguyên ngày 19 tháng 10 này, trong làng có ông cụ nãi chẳng may tạ thế; con cháu cụ ăn nhà cũng giàu có, theo « lệ » mở cỗ giết lợn mời làng. Vốn ông cụ kỵ chết vì bệnh thổ tả, mà người ta cứ để ăn uống xói thịt chứ chưa chôn cất liền, vả lại người vào ra đông đúc nên truyền nhiễm rất lắm.

Từ hôm ăn uống về sau, con cháu độc được lan khắp ra làm thiệt hại mất non trăm mạng, tất cả lớn bé già trẻ; đến nỗi có mấy người các làng lân cận hoặc đi phùng viếng hoặc đi làm giúp cũng có người chết. (Cả thợ kèn và thợ mộc đóng hòm cũng bị bệnh).

Không phải nói nhiều, chắc các ngài độc giả cũng đã rõ rằng rồi. Ông quê ta xưa nay vẫn giữ cái hủ tục, « tang lễ rất phức tạp », nghĩ rằng trước là báo hiếu cho bố mẹ, sau là để « trả nợ miệng » cho làng xóm. Kể ngu si chẳng nói, nhưng đến kẻ có học cũng có người lấy thế làm đẹp mặt nở mặt.

Ôi! báo hiếu cho bố mẹ thiếu gì cách? Giải nợ cho làng xóm là chỉ xói thịt sao?

Lai cáo

Trong Đông-Dương-Thương-Báo số 7 có bài phê-bình về đầu Khuynh-Diệp; xin lược đăng dưới đây:

«... Hiệu-nghiệm của dầu này, cứ kể ra sẽ với các thứ dầu bực. « há, khuyển-thần, mà ta vẫn dùng xưa nay, có lẽ không kém, mà lại chiếm được phần hơn... »

« Lại còn một điều đặc-sắc hơn nữa là khi-vị của dầu « Khuynh-Diệp xem ra có vẻ thanh-thị nhẹ-nhàng, khiến cho người ta dễ phần khoan-khoái, chứ không đến nỗi nặng-nản « nóng-bức như các dầu kia.

« Cũng là một thứ dầu, mà là thứ dầu vừa rẻ vừa « hay.

« Cũng là một thứ nội-hóa, mà là thứ nội-hóa đáng « yêu đáng chuộng.

«Dầu KHUYNH-DIỆP!!!

«Dầu KHUYNH-DIỆP!!!

« Đây là thứ dầu thiên-hiện hiện nay.

ĐÔNG-DƯƠNG-THƯƠNG-BÁO

45 Phố hàng Trống - HÀ NỘI

NGHỆ-AN

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Đau lòng lai cáo

HÀ-TỊNH

Tòa Kiểm duyệt bỏ

QUẢNG NAM

Đau đớn chưa?

Chúng tôi là dân làng Trung-đạo, tổng Đức-hóa huyện Đại-lộc xin qui bài đăng việc như sau này:

Huyện làng chúng tôi có một số ruộng công 21 mẫu, số dân 135 người, như chia ra mỗi người không được bao nhiêu; mà đất lại nhều tạp, khó nổi cây bừa, nên nhất trên có thửa đơn về đầu giá, lấy lấy bạc nộp công ngân đồng đảo đến nay mất khôn, dân chúng tôi muốn lưu lại cho khỏi sự phiền phức lời thôi. Lý trưởng bảo rằng: không có lệ đầu giá, phải quân cấp đồng dân, như các anh muốn lưu phải chịu phí tổn cho tôi mới dám đi thưa đơn; rồi anh ra lệnh góp mỗi người 0\$25 tất cả 32\$50. Khi đem đơn về anh ta nói phải lẽ ông này ông kia hết số tiền ấy, không biết có thiệt vậy không?

Chúng tôi nghĩ rằng: làm lý trưởng ăn một mẫu công dụng và ba sào phạm diện để làm gì, mà có chửi việc « còn phải góp như thế? » Một người « anh » nói: « Ừ, trời như vậy, cũng đau thật!

QUẢNG NGÃI

Tiếng súng khi không

Bữa 4 Novembre kỷ giả có đi Quảng Cơm, thỉnh linh nghe súng nổ hai tiếng gần nhà thương chánh,

LỜI CẢM TẠ

Tôi bị bệnh Phồng-Tích đã mấy năm, nay uống thử thuốc « PHÒNG-ÍCH » hiện con Chim của ông VŨ-ĐÌNH-TÂN ở Hải-phòng, có 1, 2 liều là bệnh khỏi thật, vậy có lời cảm tạ và công bố để công chúng biết là THÂN-DUỢC. Ai muốn biết căn bệnh PHỒNG-TÍCH thế nào thì cứ xem bài Quảng-cáo đăng ở trang ba số 6.

ĐẶNG-CÔNG-ĐÌNH Instituteur au Groupe Scolaire de BANMÉTHUOT

bởi ra thì hai người linh tây bắn lên Mưa ở trong Hội Hào lương xe Jienn, Nguyên tên Mưa lãnh việc đi kiểm bộ hành, cho số xe hơi kỹ để kiểm tiền hoa hồng, bữa đó hai người linh vô ngồi tại Hào Hưng đã lâu muốn nói chuyện, nhưng người trong hội kể việc này người bận việc khác, chẳng có ai ở không mà nói chuyện. Tên Mưa, bước vô, thấy hai người linh tây thì lấy cái mũ ở trên đầu, còn miệng thì « Bonjour Messieurs », hai người linh nói: « Ừ » rồi lại nói một câu tiếng tây nữa, nhưng tên Mưa không hiểu mà trả lời, cứ ừ ừ mãi; hai người linh lại nói tiếp một câu nữa, tên Mưa bỏ chạy, hai người linh tức mình bắn hai phát súng bằng thuốc không, rồi cũng bỏ đi về.

Đã đổi không biết tiếng mà giao thiệp với người tây thành không hiểu nhau mà sinh chuyện như thế. V. H.

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Bỉ thời

THÊ-GIỚI-SỞ In gần xong - Ai mua xin gửi trước 1\$16 ĐÀO-DUY-ANH - Huế

DRAGÉES

Vermifuge

RUDY

Trị bệnh

SÁN LÁI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bệnh sán lái rất thần diệu, và làm cho người ta trở nên trắng lịen. Ng ở lớn con nít đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các nhà thuốc ở Saigon và các hãng ngành ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE

(L. SAUREAU)

119-123 rue Catinat - SAIGON

(là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

MỘT VIỆC MỜ MANG RẤT CẦN ÍCH TRÊN ĐƯỜNG THIÊN LÝ N° 1

SOCIÉTÉ D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS ET DE GARAGES D'ANNAM (SÉTÉGA) QUINHON kính lời bà cáo cho qui hành khách đăng hay rằng kể từ 1er Décembre 1930 SỞ XE LỬA MIỀN NAM đã giao cho hãng SÉTÉGA chuyên chở hành khách bao từ đi xe lửa khoản Saigon-Nhatrang và từ các tỉnh từ Nhatrang-Tourane. Xe chạy hằng ngày bằng kiểu xe giường (AUTOCARS CONDUITE INTÉRIEURE) chỗ ngồi rộng rãi kín đáo đi cửa thềm, đường ngày giờ, giá tiền từ Saigon - Tourane sẽ đưa và xe hơi không quá một xu một cây số.

Sở xe lửa sẽ bán giấy ở các gares từ Saigon-Nhatrang giấy đi thẳng suốt về cho tới các tỉnh từ Nhatrang-Tourane.

Mua giấy đi suốt (Billet direct) thì khỏi phiền phí gì cả. Ra tới gares Nhatrang nên hỏi ngay xe SÉTÉGA để được sẵn tại đó thường ngày xe đưa thẳng về nhà và về lại sớm ở Nhatrang. Quinhon đã có nhà ăn ngủ từ 12 giờ sáng ra lên xe đi đông hai ngày tới Tourane, khỏi phải đi đêm hôm khuya khoắt mệt mỏi nhọc nhằn, nguy hiểm tánh mạng. Mỗi khi qui hành khách giao cho xe SÉTÉGA một vé đi suốt (Billet direct) sẽ được SÉTÉGA hiện tại một số tiền hoa hồng từ một cái đến bảy cái tùy theo khoản đường dài vắng, (giấy đi suốt khoản Saigon - Nhatrang và thẳng Nhatrang - Tourane).

Ở các tỉnh từ Tourane tới Nhatrang đi vào Phanhiệt Saigon SỞ XE LỬA MIỀN NAM cũng giao cho hãng SÉTÉGA bán giấy đi suốt từ chỗ lên xe tới một gares nào ở trung khúc đường Nhatrang-Saigon giá tiền dưới một xu một cây số. Đến Nhatrang cứ trình giấy của Hãng SÉTÉGA đổi qua xe lửa một rạch mau chóng dễ dàng. Mỗi vé xe lửa của SÉTÉGA sẽ được hoa-hồng từ một cái đến bảy cái, trừ khoản trên vào nôi.

Bagages từ Tourane-Nhatrang xe hơi lấy giá rẻ hơn, trừ cho hành khách hai chục Kilos, còn từ Nhatrang-Saigon phải tính đúng giá của sở xe lửa.

Suối dọc đường Tourane-Nhatrang hãng SÉTÉGA có đặt các số đại lý để giao-thiệp các việc chuyển chở và bán giấy cho hành khách, vậy mỗi khi hành khách đến tại nơi các Agences SÉTÉGA mà mua giấy thì đồng tiền mới bỏ mà khi có cần đồng hồi hàng đều gì thì đã có người của hãng chờ và sắp đặt rất tinh tường.

NHỮNG CHỖ ĐẠI LÝ CỦA SÉTÉGA:

NHATRANG NINH-HOÀ VANGIA BANTHACH TUY-HOÀ TUYAN SONG-CAU TUY-THUOC QUINHON BINH-DINH PHU-CAT PHUMY BONG-SON TAM-QUAN SAHUYNH DUCPHO MÔDUC QUANGNGAI CHAUO TAMKY HAI-LAM CHOCUI FAIFO VINH-HOEN TOURANE.

GIỜ XE CHẠY VÀ GIỜ XE ĐẾN NƠI:

Khởi sự đi tại Nhatrang	:	5 giờ sáng, đến Quinhon 5 giờ 15
Quinhon	:	5 giờ sáng, đến Nhatrang 5 giờ 15
Tourane	:	5 giờ 1/2 sáng, đến Quinhon 5 giờ 1/2 15
Quinhon	:	5 giờ 1/2 sáng, đến Tourane 5 giờ 1/2 15

LA DIRECTION

HỘI VAN-QUỐC TIẾT-KIỆM

MỘT CẤT TIỀN LAM VỐN - MỘT DẤU TÊN CỎ PHÂN - CỦA NGƯỜI ĐẠI-LẬP RA
Đại-cước & tỉnh Thượng-Hải (China) 7, Avenue Edouard VII
Vốn của Hội: 50.000 đồng bạc Pháp-Ngân (đã đóng một nửa) và 2000.000 phật-lương
Đại-pháp (đã đóng, một nửa)
Tinh số đến ngày 31 decembre 1927, Hội có tích được 5.345.000 đồng bạc Hồng Mao dollars
cất tại Thượng Hải.

TỔNG-CỤC LỚN Ở ĐÔNG-PHÁP: 25 Rue Guernier SAIGON - máy số 1 571
PHÓ-CỤC CỎ VÀ TRUNG-KY VÀ HẢI-KY: 19 Rue Bayard HANOI - máy số 1 659

HỘI LẬP DƯỚI QUYỀN CHÁNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP KIỂM CỎ
Số bạc sử tích của Hội gửi tại Kho bạc-lớn của Nhà Nước ở Saigon.

Muốn bà-liên cho cá cái vốn, hoặc để dành cho con gái khi vu-quê,
thì nên lấy một Phiếu (BON) của HỘI

VAN-QUỐC TIẾT-KIỆM

GIẤ PHIEU, NGƯỜI CHỦ PHIEU ĐƯỢC LÃNH LA
Một ngàn đồng

SỐ TÊN NHỮNG NGƯỜI ĐẠI-LY Ở TRUNG-KY THUỘC QUYỀN M: COENIN & TOURANE

TÊN TỈNH	DANH HIỆU CỦA CHỦ Ở CỦA NHỮNG NGƯỜI ĐẠI-LY
Đông - hời	MM Hồ qui-Tăng, thương-mại.
Quảng - tr	Thị-bà-Lâm chủ nhà hotel Lion.
Huê	Nguyễn-Tiến, làm sách, ở trong thành. Rue góc hồ-công
Falfoo	Nguyễn-tấn Hả, thương-mại số nhà 103 phố Quảng-dông
Tam-kỳ	Nguyễn-Quang, tư chủ.
Quảng-ngải	Trương-quang Luyến, thương-mại, chủ nhà hotel
Qui-nhơn	Phạm-Diệm, thương-mại.
Sông-cầu	Trần-quí Thiệu chủ tiệm chụp bóng
Nha-trang	

BẮC-KY

Vệ ông Nghị Tấn bán ông
Phủ Trọng

Buổi sáng hôm nay 8 giờ Tòa
án Đại-linh đã xử việc ông Nghị
Tấn bán ông Phủ Trọng.

Chức các độc giả còn nhớ hôm 29
Juin 1930 ở đồn điền Châu quý, gần
ga Phú thủy có xảy ra một tấn thảm
kịch, bán báo đã nói qua.

Ông Tấn là người bán ông Phủ
Trọng vẫn ung dung nhận mình vì
danh dự mà p. ai bán ông Phủ Trọng.
Ông Tấn lấy làm hối việc mình đã làm.

Ông Nguyễn và Tấn bị 5 năm
tội đồ nhưng được chôn tại ở Hanoi.

Hồi thường cho sáu người con lớn
của ông Phủ Trọng mỗi người một
nghìn đồng.

It êng người con út được tòa bắt
ông Tấn phải bồi thường năm
nghìn đồng.

Sau khi tuyên án, ông Tấn
thốt nhiên nhận tội không chống án.

Diễn thuyết Cộng sản

Hôm nay, quan trên có thông sức
đi cho phủ huyện phải tuần giờ
nghiêm ngặt. Mọi nơi đều được yên
cả, duy có huyện Duy tiến (Hannam)
là có diễn thuyết cộng sản.

Hôm 12 decembre, người làng
Trúc Bái đang họp chợ, bỗng 5 người
lạ mặt đến đối phó và diễn thuyết
cộng sản rồi tìm đường tàu thoát.
Không bắt được ai cả. Quan trên
còn đương chờ tra xét.

NAM-KY

Trường Cao-dẳng tiểu học
Mặt thơ bị đóng cửa

Vừa rồi quan Thông-độc Nam-kỳ
đã hạ lệnh tạm đóng cửa trường

MỘT MỐI PHẢN NÀN

của thầy giáo thôn quê

Mới rồi, số Học-sĩ Anh T. ùa-thiên
có tiếp một tờ thông tư số 588 C P
ngày 19 septembre 1930, dời nguyệt
hương của các giáo sư dạy ở thôn
quê ra lương ngày: nghĩa là trong
một tháng mà trừ trừ năm chẵn
nhập ra, thì còn lại 25 ngày, lấy số
lương trước mà chia với 25 ngày đó,
trong số lương làm như vậy, nếu ai
làm được ngày nào thì ăn lương
ngày ấy.

Anh em trong giáo-giới chơng tôi
được tin ấy tưởng như vui mừng
ngang lại, ai nấy đều ngỡ lòng nặng
cúi. Lương mỗi tháng chỉ có 14\$00

Cao-dẳng tiểu học Mỹ-tu vì mấy
lúc nay lại trường ấy có làm
chuyện lỗi thời, nhiều học sinh
muốn chuyển rời.

Lại một việc lỗi thời tại
đồn-điền Phú-rông

Mới rồi ở đồn điền Michelin
(Phú-rông) lại có chuyện lỗi thời:
150 cu ly làng thứ ba đến bàn
giấy ông chủ kêu nài về việc làm
trời giờ hôm trước. Ông chủ đuổi
không xét, lấy cớ rằng hôm đó
ông phải làm việc theo giờ, ai
làm rồi trước về trước, ai làm rồi
sau về sau.

Sớm hôm sau, cu ly làng ấy bắt
công rất rúc. Buổi chiều họ lại
váy nhà người cai và hăm dọa.

Quan Đại lý Nui Bara đến bắt
nhiệm người.

Hôm nay cu ly đã làm việc như
lương.

XỔ SỔ QUỐC-TRAI

(Lần thứ 35)

Ngày 1er Decembre 1930

Những số sau này trong 100\$00

(Tiếp theo)

34.594	39.998	46.318	51.924	57.721
34.800	40.176	46.544	52.084	57.836
34.881	40.239	46.574	52.310	57.894
35.037	40.576	46.754	52.537	57.911
35.052	40.694	47.090	52.842	58.022
35.273	40.697	47.268	52.880	58.213
35.331	40.804	47.275	52.626	58.220
35.715	41.067	47.280	52.735	58.231
35.828	41.498	47.288	52.759	58.232
35.872	41.520	47.493	52.841	58.242
35.908	41.558	47.620	52.934	58.268
35.917	41.717	47.685	52.997	59.117
35.999	41.757	47.798	53.061	59.180
36.083	41.937	47.806	53.099	59.270
36.117	42.180	48.181	53.426	59.345
36.125	42.485	48.306	53.555	59.456
36.148	42.602	48.360	53.827	59.494
36.253	42.624	48.386	53.889	59.528
36.720	42.713	48.757	53.922	59.578
36.755	42.780	48.857	54.022	59.612
36.835	42.824	49.013	54.116	59.623
36.866	43.008	49.151	54.119	59.592
36.890	43.114	49.177	54.304	59.956
36.915	43.132	49.244	54.338	60.224
36.946	43.201	49.367	54.587	60.285
37.082	43.563	49.542	54.717	60.322
37.345	43.781	49.726	54.789	60.436
37.431	43.899	50.164	54.816	60.614
37.845	43.913	50.321	54.874	60.877
37.863	44.137	50.363	54.990	60.918
37.886	44.133	50.382	55.264	60.956
38.001	44.190	50.614	55.348	61.301
38.290	44.632	50.635	55.354	61.979
38.292	44.746	50.639	55.960	62.152
38.462	45.047	50.703	56.036	62.431
38.504	45.384	50.822	56.203	62.441
38.667	45.405	50.865	56.308	62.545
39.058	45.526	51.076	56.621	62.619
39.389	45.543	51.109	56.645	62.626
39.462	45.623	51.126	56.681	62.881
39.501	45.766	51.336	57.050	63.437
39.540	45.810	51.437	57.153	63.445
39.767	46.161	51.828	57.278	63.489
39.770	46.275	51.810	57.505	63.982
39.807	46.284	51.819	57.659	64.316

(Còn nữa)

VIỆC THÊ-GIỚI

TRUNG-HOA

Tiêu trừ cộng sản

Thượng-hải, 17 decembre. - Quân
chính - phủ Quảng-châu đã tiến hành đi
Cộng, nhưng quân Cộng chống lại rất
mạnh.

Vấn đề Thiết-lộ ở
Mãn-châu Thái độ người Nhật

Thượng-hải 14 decembre. - Chính-phủ
Trung-hoa đã tiếp nhận bản dự định của
các quan lại Mãn-châu cho thực hành
các chương trình thiết-lộ bắc ngang với
đường xe lửa Nhật-bản ở Mãn-Môn.
Bản dự định ba đường mới từ bắc tới
bắc 90 triệu mỹ kim.

Dự-luận ở Đông-kinh rất táo bạo
Một hội nghị gồm có những yếu nhân
trong chính giới và thiết-lộ đã quyết
định những điều sau này:

1) Phân định thái độ Trung-hoa làm
đường xe lửa để cạnh tranh với đường
Nau-Môn.

2) Xin tạm đình công việc. Người
Nhật bằng lòng nhượng cho người Trung-
hoa những quyền lợi trong các đường xe
lửa bắc ở Trung-hoa.

3) Ủy nhiệm quan lại Nhật-bản thiện
cảm với chính - phủ Trung - hoa sang
Trung-hoa tuyên truyền việc Nhật-Hoa
hợp tác.

Chính-phủ Nam-kinh cho rằng khi nào
liệt cường sẽ bỏ các đại cường thì nước
Nhật là nguy hiểm hơn cả.

Kiểu dân Tàu ở
ngoại quốc lại phản kháng nữa

Thượng-hải 29 novembre. - Kiểu-dân
Trung-hoa ở ngoại quốc đã nhiều lần
phản kháng và yêu cầu này, nhưng mỗi
lần bị ngoại giao Tàu cũng tìm cách trả
lời khéo. Nay họ lại làm giặc dữ lắm!
Về chuyện thuế lệ giấy thông hành họ
đã phản kháng và yêu cầu ngoại giao bỏ
trợ trợ vương-chính-Dinh từ chức. Nay
lại xảy ra hai vụ nữa.

CHẾ-TẠO:

Bàn ghế Thonet, Hoàng, Quân
thư và liên sơn thép vàng, đủ
kiểu lạ.

Maison CỤ-HẢI

ANNAM

QUINON

Chuyện thứ nhất: việc hai người
thầy thà tên Hà-lan đánh một người
thiếu nữ Trung-hoa, các học-khảo
cho là việc chính-phủ Hà-lan phạm
đạo danh dự Trung-hoa Các báo nhân
đấy mà có động việc bài ngoại kịch liệt.

Họ thấy chính phủ không lưu ý đến việc
này, họ vội động các hội Liên-liệp ở
Thượng-hải và các cơ quan quốc dân để
phản kháng sự lãnh đạm của chính-phủ
họ yêu cầu rằng:

1) Không cho người Hà-lan hưởng
những quyền lợi đặc biệt ở Trung-hoa.

2) Bỏ tinh-sự Trung-hoa sang Nam-
duong Tân-thành.

3) Chính-phủ Trung-hoa phải bắt Hà-
lan bỏ thuế nhập quốc đánh người
Trung-hoa và việc kiểm soát giấy thông
hành.

4) Chính-phủ Nam-kinh phải trợ cấp
một công ty hàng hải cạnh tranh với
các công ty hàng hải Hà-lan.

5) Tẩy chay người Hà-lan.

6) Nghiêm trị các quan lại ngoa trở
việc vận động bài Hà-lan.

Chuyện thứ hai là việc người Anh đuổi
một số người Tàu ở các địa ốc-châu về,
bọn này yêu cầu ngoại-giao bỏ can thiệp,
bỏ ngoại-giao không chịu, họ tỏ ý phản
kháng. Họ thấy chính - phủ Nam - kinh
nghèo kiệt phải bỏ thương mại nước
Anh thì họ tỏ lòng ác cảm và nói rằng:
"Người ta đuổi mình sao mình lại còn
hoan nghênh người ta."

AU-MỸ

Tình hình Nội-các Steeg

Paris, 16 decembre. - Nội-các Steeg
Cộng-hoa dân chủ liên hiệp đến sớm thì
năm mới cho biết thái-độ của mình đối
với Nội-các Steeg. Đại đa số nghị-viên
địch lẫn đều bỏ thăm phản đối.

Paris, 17 decembre. - Báo illumination
(cơ quan Cộng-sản) sẽ bỏ thăm phản đối
Nội-các sau kỳ nhóm họp ở ngoại-Nội-các
tuyên bố chương-trình.

Nội-các Steeg
trước Thượng-Hạ nghị-viện

Paris, 18 decembre. - Sớm hôm nay
các nội-các Steeg, phó-tổng trưởng trở
một buổi hội-nghị, để trao đổi ý kiến
các chánh-vạch của Nội-các, sẽ đem ra
đọc tại Thượng-Hạ nghị-viện.

Sau buổi hội-nghị ấy tại cơ quan
Thượng-hạ, tổng trưởng bộ Lương-dân
(Cộng-hoa là đảng) ông Ceutra, phó-tổng
trưởng bộ Canh-nông (Cộng-hoa dân chủ
liên hiệp) và ông Cauty, phó-tổng trưởng
Nội-vụ (Cộng-hoa là đảng) đã giới thiệu

chức, lấy cớ rằng không thể dự vào một
Nội-các dựa vào thế lực đảng xã hội.

Vài phút đồng hồ trước khi Hội-nghị-viên
khai hội các đơn từ chức mới đến ở
ngoài hiên các nghị-viên cãi cọ nhau rất
đan áo.

Kỳ hội-nghị này chắc không có thể
nào êm đềm được. Ông Paul Reynaud,
Franklin Bouillon, Herriot, Blum đã định
chất vấn kịch liệt. Ông ông Motte, Công
hóa tá đồng thì định ra một cái chương-
trình nghị-vụ mà chính-phủ không thể
theo được. Chương-trình nghị-vụ ấy
vì bên phe phản đối, chắc sẽ có nhiều
người tán thành.

Khi 3 giờ chiều, Hội-nghị-viên khai mạc,
do ông Bonisson chủ tọa, có ông Gardien
và các người đồng sự của ông dự.

Thủ-tướng Steeg đưa lên đọc bản
chương-trình của chính-phủ sẽ thi-thành.

Nhiều nghị-viên tưởng như không chú
ý nghe, thủ-tướng đọc, nên đọc được một
lúc thì thủ-tướng ngừng lại mà tỏ lời
trách. Liên đó nghị-viên Trung-ương và
bầu phải nổi lên phản kháng.

Tin tức công nói rằng chương-trình của
Nội-các được Hội-nghị-viên bỏ 291 phiếu
tán thành chống với 284 phiếu phản đối.

一 羅 駝 咬 活 招 能 用
Nhất là người ăn nước là hay dùng

Thuốc Hải-ngọc-Dương
bách ứng chữa huyết lịch, 海
sinh đốm lịch, sỏi rết mà lịch, 王
nước là (nước độc) rồi vàng 堂

sinh da, to bụng, phù nề, 1 cắc ăn 堂
không tiêu, bụng có cục mà 百
hay đau, da bụng dầy, v.v. 百
do ông Từ Nguyễn-huy 應

Chỉ chữa ra, xa gần đều khen 應
thần diệu, mỗi bao giá 05\$ 九

Nhận đơn trong tỉnh tại Thanh-Hóa:
M NAM-DÔNG-ICH, ở 33 phố
Bến-gay,

M KIỂU, thợ may, ở 118 phố Lớn,
M CỬ CUNG, làm đồ trang-trang, phố
Quảng

M TỬ KHAN, phố Ráng, phố Quảng,
M GIÃO TOÀN, phố Ráng, phố Quảng,
chánh,

M GIÃO HOAT, chợ Bưởi, phố
Hàng,
M TÍNH, thợ may, chợ Bưởi, huyện
Quảng.

Muốn nhận đơn và mua thuốc thì gửi thư
hỏi: M. NGUYỄN-HUY-CỬ, ở tại, làng
Hoàng-nghĩa, phủ Hoàng-hóa, Thanh-hóa.

Trả lời một câu hỏi

Xin trả lời đề các quý khách sành nghề ảnh được biết

rằng: Hãn các ngài ai cũng biết tiếng hiệu RUONG-KY

PHOTO 84 hàng trống HANOI là một hiệu chụp ảnh Mỹ

Thuật nhất ở cõi Đông-Pháp này.

VĂN-HÓA-LANG

567

Nguyên-văn của Jack London
Giang-hạ dịch-thuật

CAUTION: RUC BOM

Loại thú làm lửa

(Tiếp theo)

Con chó sói con chưa hề thấy con
người, nhưng tưởng như tự nhiên
mà nó biết có nhân loại. Đối với nó,
người là một thứ vật sống đã chiến
thắng cả các thứ vật sống khác ở
miền Bắc-cực-tuyến. Không phải
nó chỉ dùng cặp mắt của nó mà
trông ngó, mà nó còn ngó bởi những
con mắt của nó lên nó nữa. Từ từ
nó đã từng phen trong khoảng đêm
đen như mực, lặn lộn trong tuyết
giữa rừng, trông thấy và đi theo
mấy lớp người, rình ngắm một thứ
vật sống có hai cánh, mà chúng cho

là chúa tể của các thứ vật sống khác.

Trong bọn người Ấn-đô ngồi đó
một người đứng dậy đi lại gần con
chó sói con. Con này lại càng nằm
sát xuống đất. Cái vật nó sợ vô
hình, mà nó không biết lúc trước,
nay hóa ra một vật hữu hình, tức
là cái bàn tay của người Ấn độ, sẽ
ra trên mình nó sắp nắm lấy nó.

Tự nhiên lông nó dựng lên, mọi
nhún lại, da ra mẩy cái rùng rợn
còn non.

Cái tay người Ấn-đô càng hạ
thấp xuống. Trong óc con chó sói
con bây giờ rất lấy làm khó tính:
không biết có nên giao chiến với
thứ vật sống này không. Mới đầu
nó chỉ dợ rắng ra ngó. Sau lại nó
quyết lòng giao chiến. Vì cần nhằm
cái tay người kia nên bị người ấy
cho một cái, đau quá nó lại nằm
sát xuống và la. Người kia bị đau
tay quá nên nổi xung lấy cây đánh
cho một cái nữa làm nó lại càng la
nữa.

Mấy người Ấn độ đương đang
chúng quanh con chó sói con, thì

hồi nhiên n. he có tiếng một con thú
dữ đến. Con chó sói con nghe tiếng
kêu liền biết là mẹ nó đến cứu nó;
nó hết căng sự mà hóa ra mình vì
nó tin chắc mẹ nó là giỏi hơn ai
hết, khi giao chiến với vật nó cũng
không được, giết chết được, và
không khi nào biết sợ là gì.

Con sói mẹ vừa chạy vừa rống;
cái lông mầu từ của một con thú
dữ đến khi phải lo phiên thì không
còn gì là tốt đẹp, càng dần bằng.
Nó nhảy dạt lại giữa đám đông
người gần bên con sói con. Mấy
người kia cũng lui lại mà bước.

Đây giờ đây bố mẹ nó lại ở ra về
hung dữ, miệng thì l. u. om. n, còn
mặt thì nhún lại, cái cổ về dần dần
lầm.

Nhưng một người trong bọn Ấn-
đô nhìn con sói mẹ rồi la lên một
tiếng: « Kii! »

Nghe tiếng la, con sói mẹ hoảng
kính ngó; người kia là một người
tiếng « Kii » nữa, cái bộ quần áo
lầm. Con sói mẹ, lại cả xuống.

bụng sát đất, đuôi ngoe qua
ngoài lại tỏ ý phục tùng. Con sói
con thấy vậy không sao hiểu được.
nó lại càng sợ cái vật sống có hai
chân kia, rồi thật cái mũi sợ tự
nhiên lúc ban đầu của nó không
phải vô lý, mà chính mẹ nó cũng
phải hạ mình trước cái thứ « thú
người » kia.

Người Ấn-đô khi hồi k. u. u. u. u.
con chó sói mẹ, nay lấy tay nó trên
mình nó; rồi mấy người kia cũng
lại vuốt ve, mà con sói mẹ không tỏ
ý kháng cự chút nào. Người kia lại
nói tiếp:

« Chuyện này không có gì lạ; cha
con « Kii » này trước là một con
sói mà mẹ nó là một con chó
thường. Mẹ nó là một con chó
của người anh tôi; anh tôi đem
cột ngoài rừng ba đêm, đã lấy
giống sói rồi mới đem nó về nhà.
không bao lâu mà nó đã ra con
« Kii » này. Đã hơn một năm rồi
con « Kii » bố đi vì lúc đó phân
lạc đôi, anh tôi không có thì mà

cho chó ăn. Chắc là con Kii này đã
h. chung với là sói khác nên mới có
con sói con này. Vậy thì cha con này
là một con sói rồi, không còn hồ
nghĩ nữa, nhưng trong người nó
cũng có một phần chó, mà phần
chó là ít mà phần lang là nhiều.

Thế vì nó có răng trắng, ta hãy
đặt tên nó là « Bạch Nha ». Và
lại con sói lại con này là của tôi,
vì con Kii là chó của anh tôi, mà
h. nay anh tôi đã chết rồi.

Người này nói xong thì mấy
người kia mới qua lại cho một hồi,
rồi người nói khi này rút một con
giáo chặc một nhánh cây, rồi lấy
hai khúc gỗ cột vào hai đầu cái
nhánh cây, đem một đầu cột
vào con Kii còn một đầu thì cột
vào gốc cây. Con Bạch-nha (tức là
con sói con) chạy lại nằm gần con
Kii.

Một chặp chỉ thì nghe tiếng ồn ào,
cả đàn ông, đàn bà con nít cũng
đến đó người đương chuyện chó để
đặt đây vai, nào đó ăn, đó dùng.
Lại cũng có nhiều con chó khác nữa,

và chỉ trừ các con chó thật nhỏ ra
thì con nào cũng mang đồ trên lưng
thật nặng. Con Bạch-nha tuy chưa
lông thấy chó, nhưng trông thấy
lần đầu nó cũng tự nhiên nhận rằng
đó là thứ vật gần đồng loại với nó.

Nhưng mấy con chó kia thì thấy
mẹ con nó thật lấy làm lạ.

Kể đó lại xảy ra một trận giao
chiến rất kịch liệt: mấy con chó kia
nhấn mạnh kinh với Bạch-nha, con
Bạch-nha cũng xưng lòng kinh lại,
rồi đôi hai bên cắn vào nhau, làm
cho con Bạch-nha hết sức kháng
cự mà cũng không tránh khỏi mấy
cái răng nhọn của nó cắn kia, nên
rên la um ối. Tuy khi giao chiến
cũng có con Kii giúp sức và la hét;
và lại có tiếng người nói lại là chó.

Khi con Bạch-nha đã dùng sức
được thì nó thấy mấy người Ấn-
đô kia đương lấy cây đánh, và lấy
đá dúi cho nó đau đớn, nó đã
bình ực cho mẹ con nó.

(Còn nữa)

